

Základní škola Králíky

Moravská 647, Králíky, 561 69

www.gazskraliky.cz

zskraliky@gmail.com

IČ 49314629,

tel. 778541108(Žlutá škola), 778541109 (Bílá škola)

KRIZOVÝ PLÁN při řešení projevů rizikového chování u žáků

Tento metodický pokyn metodika prevence stanoví postup všech pedagogických pracovníků Základní školy Králíky při řešení projevů rizikového chování u žáků. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28, Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT-21149/2016

Vypracoval: Mgr. Zdenka Kolbová, školní metodik prevence
Mgr. Radmila Vavrušová, školní metodik prevence
Mgr. Iveta Kubíčková, výchovný poradce

Schválil: Mgr. Vlastimil Kubíček, ředitel školy

Účinnost ode dne: 1. 9. 2018

Obsah:

1. Omamné a psychotropní látky (OPL)
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Konzumace a nalezení alkoholických výrobků
5. Konzumace a nalezení tabákových výrobků
6. Syndrom týraného dítěte CAN, sexuální zneužívání
7. Šikana, kyberšikana
8. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie
9. Vandalismus
10. Záškoláctví
11. Krádeže
12. Závislostní chování – netolismus
13. Sebepoškození
14. Náboženská hnutí, sekty
15. Domácí násilí
16. Hazardní hraní

1. Distribuce omamných a psychotropních látek (OPL) ve škole

- a) Přechovávání a distribuce OPL je vždy protiprávním jednáním, množství OPL není rozhodující.
- b) Má-li zaměstnanec školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti vyrozumět vedení školy, školního metodika prevence, který následně uvědomí Policii ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- c) Vedení školy též vyrozumí zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany dětí jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let či bylo toto jednání namířeno proti osobě mladší 18 let
- d) Ředitel školy informuje zákonného zástupce žáka a žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu školy.

Nález omamných a psychotropních látek (OPL) ve škole

- a) V případě, že zaměstnanci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za OPL, o nález ihned uvědomí vedení školy a školního metodika prevence, který nalezenou OPL uloží do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep, opatří razítkem školy a svým podpisem a ji uschová do školního trezoru, metodik prevence provede zápis.
- b) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- c) V případě, že zaměstnanci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za OPL, o nález ihned uvědomí vedení školy a školního metodika prevence, který provede další šetření.
- d) Metodik prevence o nález sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka za přítomnosti ředitele školy. Nalezenou OPL uloží do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová ji do školního trezoru.
- e) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
- f) Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka (telefonicky, osobní schůzka ve škole) a žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu.
- g) V případě opakovaného nález OPL u téhož žáka vyrozumí škola Policii ČR i orgán sociálně právní ochrany dětí.
- h) V případě, že zaměstnanci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, bezodkladně informují vedení školy a školního metodika prevence a ten následně vyrozumí Policii ČR, zkontaktuje s ní další postup a telefonicky informuje zákonného zástupce žáka.
- i) Vedení školy zabezpečí izolaci žáka od ostatních žáků a dohled až do příjezdu Policie ČR. U žáka v žádném případě nebude prováděna osobní prohlídka a prohlídka jeho věcí.

Konzumace omamných a psychotropních látek (OPL)

- a) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách či areálu školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, bude OPL žákovi odebrána, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Metodik prevence nalezenou OPL

- uloží do obálky, napíše datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová ji do školního trezoru. Předá se Policii ČR.
- b) V případě, že je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci, které předá zajištěnou OPL a Policii ČR.
 - c) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník vyrozumí vedení školy a školního metodika prevence, který sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka.
 - d) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce žáka a vyzve jej, aby si žáka ihned vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí. Vyrozumění rodičů škola učiní i v případě, kdy je žák způsobilý k pobytu ve škole.
 - e) Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka (telefonicky, osobní schůzka ve škole – výchovná komise) a žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu.
 - f) V případě opakované konzumace OPL žákem vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.
 - g) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy nebo na školní akci pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

2. Rizikové chování v dopravě

- a) Škola zajistí začlenění dopravní výchovy do základního vzdělávání (praktický výcvik na dopravním hřišti, dopravní besedy v prostorách školní třídy).
- b) Škola poskytne informace zákonným zástupcům žáků (na rodičovských schůzkách – informační materiál, důležité webové stránky atd.).
- c) Pedagogové seznámí žáky s rizikovým chováním v dopravě (chování v rozporu s oficiálními pravidly, agresivní chování, neočekávané (nebo nezvyklé) chování).
- d) Škola předchází nehodám (selhání dopravního systému), úrazům, ztrátám na životech, psychickým traumatům, materiálními škodám, negativním ekonomickým dopadům (např. jako důsledku dopravního kolapsu), ničení životního prostředí.

3. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)

- a) Zaměstnanec školy informuje školního metodika prevence, třídního učitele v případě, že si všimne znaků poruch příjmu potravy (změny v chování žáka, náhlé zhubnutí, zvracení, sebepoškození).
- b) Třídní učitel provede osobní rozhovor se žákem.
- c) Třídní učitel pozve do školy zákonného zástupce žáka a nabídne jim odbornou pomoc (pediatr žáka) či konzultaci se školním metodikem prevence.
- d) Škola nabídne žákům alternativní volnočasové aktivity.
- e) Škola poskytne žákům besedy (profesionální externí lektor) na dané téma – preventivní program.

4. Konzumace alkoholických výrobků

- a) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholických nápojů v prostorách či areálu školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, bude alkoholický nápoj žákovi odebrán, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- b) V případě, že je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- c) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, oznámí pedagog celou událost školnímu metodikovi prevence, třídnímu učiteli žáka a zástupci vedení školy.
- d) Třídní učitel celou událost oznámí zákonnému zástupci žáka (telefonicky, osobní schůzka ve škole - výchovná komise).
- e) Školní metodik prevence o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka.
- f) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce žáka a vyzve jej, aby si žáka ihned vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany.
- g) Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka a žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu.
- h) V případě opakované konzumace alkoholických výrobků žákem vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.
- i) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy nebo na školní akci pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že žák konzumoval alkohol ve škole.

Nález alkoholických výrobků ve škole

- a) V případě, že zaměstnanci školy naleznou v prostorách školy alkoholický výrobek, o nález ihned uvědomí vedení školy a školního metodika prevence a nalezený alkohol uloží u vedení školy.
- b) Školní metodik prevence o nález sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka.
- c) V případě, že zaměstnanci školy zadrží u některého žáka alkoholický výrobek, o nález ihned uvědomí vedení školy a školního metodika prevence, který provádí další šetření.
- d) Školní metodik prevence o nález sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka.
- e) Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka (telefonicky, osobní schůzka ve škole – výchovná komise) a žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu.
- f) V případě opakovaného nález alkoholických výrobků u téhož žáka vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.

5. Konzumace a nalezení tabákových výrobků

- a) V případě, kdy je u žáka nalezen tabákový výrobek či je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách či areálu školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, bude tabákový výrobek žákovi odebrán, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- b) Pedagog o celé události informuje školního metodika prevence, třídního učitele a zástupce vedení školy.
- c) Školní metodik prevence o události sepiše stručný záznam.

- d) Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka telefonicky či pozve na osobní schůzku do školy – výchovná komise, žák je kázeňsky potrestán dle školního řádu.
- e) V případě opakované konzumace tabákových výrobků žákem vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.

6. Syndrom týraného dítěte – CAN, sexuální zneužívání

- a) Pokud si zaměstnanec školy všimne a odhalí nějaké stopy týrání dítěte (změny v chování žáka, fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem, náhlé podstatné zhoršení prospěchu žáka, problémy ve vztazích se spolužáky) informuje školního metodika prevence a vedení školy.
- b) Třídní učitel/ pedagog naváže s žákem osobní kontakt – rozhovor, postupovat zeširoka, k problému až posléze. V případě odmítnutí dítěte se svěřit, obrátit se na Pedagogicko-psychologickou poradnu. Nebo nabídne pedagog možnost kontaktovat Linku bezpečí.
- c) Třídní učitel pozve do školy zákonného zástupce žáka - pedagog by měl v první fázi po rodiči chtít, aby pouze okomentoval to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání. Anebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Navíc učitel může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází. Rozumný rodič, nebo zákonný zástupce, který svěřenému dítěti nijak neubližuje, by měl naopak uvítat zájem školy, která se ho snaží upozornit na to, že jejich dítě má nějaký problém a je i ochotna mu při jeho řešení pomoci.
- d) V případě, že se situace u podezření týraného dítěte nezlepšuje, třídní učitel informuje OSPOD (Pozor na skutečnost o neoznámení trestného činu a nepřekažení trestného činu - týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ) tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekažení trestného činu a neoznámení trestného činu). O této skutečnosti informuje vedení školy a metodika prevence.
- e) Pokud se pedagog dozví o sexuálním zneužívání dítěte osobně od dítěte či z ankety, metodik prevence/pedagog naváže s dítětem kontakt, nebo se skutečnost dozví od spolužáků, zde je nutné přesvědčit dítě, aby přišlo za pedagogem samo. Skutečnost oznámí vedení školy.
- f) Pedagog vede rozhovor, při kterém dítě nechá volně vyprávět, nic nevyšetřuje. Ocení, že se na něj dítě obrátilo a ujistí ho o tom, že mu pomůže. Vhodným způsobem sdělí dítěti, že tuto skutečnost musí ohlásit na policii.
- g) Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí jej informovat. Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost oznámit vše policii. Pokud má pouze podezření, zákon určuje povinnost nahlásit tuto skutečnost u OSPOD.

7. Šikana a kyberšikana

Při podezření na šikanu či kyberšikanu nebo při jakýchkoliv jejích projevech žák neprodleně oznámí třídnímu učiteli, který věc vyšetří (vždy spolupracuje se školním metodikem prevence, výchovným poradcem). TU skutečnost oznámí vedení školy.

Počáteční šikana

- a) Vyslechnout nezaujaté svědky, popřípadě konfrontovat svědky mezi sebou.
- b) Vypracovat přehled hlavních typů agresorů (iniciátor, hlavní účastník) a údaje co a komu udělali, jak dlouho šikana trvá.
- c) Konzultovat s rodiči případné oběti výskyt nepřímých znaků šikany; požádat je o pomoc a spolupráci.
- d) Citlivě a diskrétně vyslechnout oběť; zaručit bezpečí a důvěrnost informací; upozornit, že problém nebude řešen před celou třídou.
- e) Zajistit ochranu oběti šikany.
- f) Vyslechnout agresory, popřípadě konfrontovat agresory mezi sebou; snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování.
- g) Ze všech pohovorů a vyšetřování pořídit zápis, který bude ověřen podpisy zúčastněných, to je žáků a pověřených pedagogických pracovníků.
- h) Potrestání agresora – výchovná opatření podle školního řádu; popřípadě začít spolupráci s PPP (Pedagogicko- psychologická poradna) nebo SVP (Středisko výchovné péče).

Pokročilá šikana neobvyklou formou – skupinové násilí vůči oběti

- a) Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- b) Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- c) Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- d) Pokračující pomoc a podpora oběti.
- e) Nahlášení policii.
- f) Vlastní vyšetřování.
- g) Ze všech pohovorů a vyšetřování pořídit zápis, který bude ověřen podpisy zúčastněných, to je žáků a pověřených pedagogických pracovníků.
- h) Potrestání agresora – výchovná opatření podle školního řádu; spolupracovat s PPP (Pedagogicko- psychologická poradna), SVP (Středisko výchovné péče), OSPOD (Orgán sociálně právní ochrany dítěte) popřípadě s Policií ČR.
- i) V případě negativních dopadů šikanování na oběť zajistit nebo zprostředkovat péči PPP, SVP, SPP (Speciálně pedagogické centrum) případně další specialisty.
- j) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým kolektivem, s traumaty těch, kteří přihlíželi šikanování, ale nezasáhli.

Kyberšikana

V případě podezření na kyberšikanu bude škola při šetření spolupracovat s OSPOD a Policií ČR.

- 1) Třídní učitel zajistí ochranu oběti – kontaktuje operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu.
- 2) Zajistit dostupné důkazy s podporou IT kolegy.
- 3) Důkladně vyšetřit a žádat odbornou pomoc externího pracovníka, kontaktovat a spolupracovat s webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo.
- 4) Opatření – dle závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil.
- 5) Informovat a poučit rodiče – oběti a kyberagresora, postupy a zásady jsou stejné jako u šikany, poučit rodiče koho mohou kontaktovat (policie, OSPOD, PPP, právní zástupce, ...).
- 6) Žádat konečný verdikt a informace – konečné stanovisko všech zainteresovaných institucí a dalších subjektů.
- 7) Postih podle Školního řádu
- 8) Doporučit oběti/rodičům – ukončit komunikaci - neodpovídat, blokovat útočníka, mluvit o tom se jim děje – poradit se s někým blízkým, vyhledat pomoc, oznámit útok, ukládat důkazy, žádat konečný verdikt
- 9) Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, oznámí tuto skutečnost Policii, v případě podezření má povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

Šikanování z hlediska práva (Choděra, 2005, 2011, in Kolář, 2005, 2011)

V právní praxi bývá pojem šikana používán jako synonymum pro „úmyslné jednání, které je namířeno proti jinému subjektu, a které útočí na jeho důstojnost". Z hlediska výkladu pojmu šikanování není důležité, zda k němu dochází slovními útoky, fyzickou formou, nebo hrozbou násilí. Rozhodující je, kdy se tak děje úmyslně.

Šikana není sama o sobě ještě protiprávním jednáním. Z hlediska zákona se zejména u počátečních stadií šikanování o přestupek nebo dokonce o trestný čin nejedná. Nicméně některé její projevy hlavně u pokročilých šikan jsou jednoznačně protiprávním jednáním.

Šikana – naplnění skutkové podstaty řady trestných činů

Šikana bývá postihována podle ustanovení trestního zákona, neboť v souvislosti s ní často dochází k páchání trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti.

Trestné činy, které se často váží k šikanování:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

Podmínky trestní postížitelnosti pachatelů šikany

- pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
- musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

K tomu, aby byl pachatel postížen, musí být starší 15 let (15-18 let mladiství).

K trestní odpovědnosti mladších 15 let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postíženi jinak,

případně mohou být postižení rodiče.

Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může nad ním být stanoven dohled

Pokud jde o trestní sazby, je v případě šikany možný i jednočinný skutek, tzn., že jedno jednání může být kvalifikováno jako více trestných činů.

Pokud k šikanování došlo v **průběhu vyučování**, nese plnou **odpovědnost škola**. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy.

Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i za škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Kdy se obrátit na policii?

Pokud se domníváte, že šikana již nabyla takového rozsahu a takové podoby, aby bylo možné kvalifikovat ji jako přestupek, nebo že případně byla naplněna skutková podstata trestného činu. Není nutné, abyste sami přesně rozhodli, o kterou z uvedených dvou možností jde. Na policii ČR se obraťte i v případě podezření na jednu z nich.

Šikana učitele žákem:

Šikanu oznamuje pedagog, který je obětí vedení školy, aby nezůstal v této situaci sám. Učiní tak i pedagog kolegy, který se stal obětí takové šikany. Důležité je vyhodnotit závažnost situace. Je důležité porozumět tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Ten může být i bolestivý pro svědky.

1. zajištění bezpečí a odborné pomoci – vedení školy
2. zajištění dohledu nad žáky ve třídě – vedení školy
3. izolace agresora – školní metodik prevence
4. zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě – školní metodik prevence, třídní učitel
5. posouzení sociálních vztahů ve třídě odborníkem (PPP ÚO) – školní metodik prevence
6. zajištění intervenčního programu k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (program selektivní či indikované prevence) – školní metodik prevence
7. řešení situace s žáky, rodiči, ostatními pedagogy – vedení školy, třídní učitel, školní metodik prevence

8. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

Pedagogický pracovník, třídní učitel, školní metodik prevence zjistí hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistí jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.

- a) Školní metodik prevence zjistí rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- b) Školní metodik prevence ve spolupráci s pedagogy školy vyvolá diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- c) Škola nabídne žákům alternativní volnočasové aktivity.
- d) Pedagogové zaměří výuku na tyto problémy, okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- e) Školní metodik prevence pozve experty k diskusi s žáky.
- f) Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáků v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídne jim spolupráci.

g) Školní metodik prevence informuje Policii ČR v případě závažných projevů (především násilných).

9. Vznik škody na školním majetku, vandalismus

- a) Jakmile vznikne škoda na školním majetku, třídní učitel či zaměstnanec školy – svědek události, informuje vedení školy, školního metodika prevence, který následně vyhotoví záznam o události a pokusí se odhalit viníka.
- b) Je-li znám viník a škoda byla způsobena svévolně či z nedbalosti, pak třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka a vymáhá nápravu nebo odpovídající finanční náhradu. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil.
- c) V případě, že se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, pak školní metodik prevence vyrozumí Policii ČR a oznámí podezření ze spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

10. Záškoláctví

- a) Přesně stanoveno viz Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- b) Při podezření o výskytu záškoláctví musí třídní učitel informovat vedení školy.
- c) Při nápravě záškoláctví je nutné navázat kontakt s dítětem, komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování, hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte, nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo, zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď, společně hledat cesty k nápravě, připravit dítěti podmínky v rodině i ve škole pro nápravu.
- d) Navázat kontakt s rodiči, vyjádřit porozumění jejich emocím, vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování, přeznačkovávat chování k dítěti /způsob komunikace mění vnitřní postoj/, vést k porozumění motivaci chování dítěte, soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace, na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto, dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností.
- e) Při snaze dítěte zlepšit svoje chování pedagog bude dítě podporovat, oceňovat jej a povzbuzovat.

Ve **Školním řádu** jsou uvedena konkrétní pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví. Vycházejí z Metodického pokynu MŠMT, č.j. 10 194/2002 – 14 „k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ ze dne 11. března 2002. Absenci žáků ve škole evidují třídní učitelé. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

Ve školském zákoně v § 30 se uvádí, že ředitel školy vydává školní řád, který mj. upravuje práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců ve škole, informuje o provozu a vnitřním režimu školy, upravuje podmínky ochrany žáků před projevy rizikového chování, obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků jejich vzdělání.

O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka,

způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona.

Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17. Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád. (Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování.) Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).

V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

11. Krádeže

- a) Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání, sděluje třídní učitel, školní metodik prevence, pedagogický pracovník, žákyním a žákům od počátku jejich docházky do školy a to formou příběhů.
- b) Poškozený o události ihned informuje třídního učitele nebo pedagoga vykonávajícího dozor či vedení školy, následně třídní učitel informuje školního metodika prevence, který provede místní šetření, pohovoří se svědky incidentu na základě výpovědi poškozeného a sepíše zápis o šetření. Vedení školy se podává informace o krádeži.
- c) Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě má možnost pohovořit si o svém jednání se zástupcem vedení školy (důležité je zabývat se příčinami krádeže: dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach, někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče).
- d) S náhradou způsobené škody se postupuje jako u vandalismu. Pedagog preferuje nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvá na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- e) Zákonného zástupce poškozeného informovat ihned, zloděje třídní učitel vyrozumí vždy až poté, kdy bude přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí.

- f) Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, školní metodik prevence vyrozumí Policii ČR a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
- g) Každou nahlášenou krádeží se škola zabývá, vyšetřuje ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje. Proslovy o krádežích, pedagogové **nezačínají tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor** a bylo jim řečeno, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, **jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj**. Jakoby normální bylo všechno zamykat a ne nekrást. Rozhovory s poškozeným po nahlášení krádeže rovněž nezačínáme tímto způsobem.
- h) O krádeži a jejím šetření školní metodik prevence provede záznam.
- i) Školní metodik prevence celou věc předá obvodnímu oddělení Policie ČR v případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
- j) Třídní učitel o celé události informuje zákonného zástupce žáka poškozeného.
- k) Školní metodik prevence nahlásí celou věc OSPOD v případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření nemají žádný účinek.

12. Závislostní chování – netolismus

- a) Zaměstnanec školy informuje školního metodika prevence, třídního učitele v případě, že si všimne znaků závislostního chování (náhlé změny v chování žáka, unavenost, nervozita, zhoršení prospěchu).
- b) Třídní učitel provede osobní rozhovor se žákem.
- c) Třídní učitel pozve do školy zákonné zástupce žáka a nabídne jim odbornou pomoc (pediatr žáka) či konzultaci se školním metodikem prevence.
- d) Škola nabídne žákům alternativní volnočasové aktivity.
- e) Škola poskytne žákům besedy (profesionální externí lektor) na dané téma – preventivní program.

13. Sebepoškozování

- a) Věc řeší třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence.
- b) V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života dítěte okamžitě činu zabránit, zajistit druhý pedagogický dohled nad dítětem, kontaktovat rychlou záchrannou službu a vedení školy.
- c) Kontaktovat rodiče, dlouhodobě a systematicky s nimi spolupracovat.
- d) V případě podezření kontaktovat rodiče, motivovat rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.
- e) Ohlašovací povinnost se netýká sebepoškozování, povinnosti hlášení na policii podléhá navádění dětí k sebepoškozování/sebevraždě nebo jsou známé příčiny sebepoškozování – př. sexuální zneužívání, týrání, ...

14. Náboženská hnutí, sekty

- a) Pokud se ve třídě objeví někdo, kdo vykazuje průkaznější znaky příslušnosti k některé sektě, je lepší se s ohledem na osobnost žáka pokusit zjistit, o jakou skupinu jde, jak dlouho je s ní v kontaktu, jak silně je do hnutí zapojen, jaký je jeho současný vztah k okolí, zda je ochoten mluvit o své nové příslušnosti. O skutečnosti musí třídní učitel informovat vedení školy, spolupracovat s metodikem prevence.
- b) Chovat se k dítěti jako k člověku, na kterém nám záleží, k ničemu ho nenutit, nevyhrožovat, dát mu najevo, že jste na jeho straně.
- c) Pokud dotyčný začne hledat pomoc, obrátí se třídní učitel na odborníky (PPP, SVP, ...).
- d) Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, oznámí to policii. Pokud má podezření ohlašuje tuto skutečnost OSPOD.

15. Domácí násilí

- a) Pedagog je povinen jednat v okamžiku, kdy se mu dítě svěří nebo pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (podvýživa, modřiny, ...) a to tak, že se obrátí na odborníky (SVP). Věc oznámí vedení školy.
- b) Povzbudit oběť, aby vyhledala pomoc v organizacích pomáhajících v případech domácího násilí, v případě náhlé traumatické situace doporučit vyhledat krizové centrum.
- c) Uklidnit oběť, že nebudete hovořit o situaci s agresorem.
- d) Sdělit dospělé osobě (rodič – neagresor), že musí ochránit své dítě před násilím.
- e) Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, musí ji třídní učitel oznámit na policii a OSPOD při podezření na týrání dítěte.

16. Hazardní hraní

- a) V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání.
- b) Podporu v této situaci může poskytnout školní metodik prevence, výchovný poradce.
- c) Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět OSPOD. V případě vážného či odůvodněného podezření zákon určuje povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
- d) V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z PPP, který poskytne metodickou pomoc či případně osobně navštíví školu.
- e) Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví, ...), měl by informovat ředitele školy a

v koordinaci s pracovníky školního poradenského zařízení zvolit vhodný postup vyšetření události. O postupu se vyhotoví písemný zápis. Škola má povinnost v případě spáchání trestného činu (i podezření na spáchání) zákonnou povinnost obrátit se na Policii.

Zdroje:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28

Metodický pokyn MŠMT, č.j. 10 194/2002 – 14 „k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ ze dne 11. března 2002

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT- 22294/2013-1

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT-21149/2016

MPP 2018/2019 Základní škola Králíky

Program proti šikanování ZŠ Králíky

Školní řád 2017/2018 ZŠ Králíky